

Univerza v Mariboru
Fakulteta za varnostne vede

DIPLOMSKO DELO

Otroška pornografija na internetu in boj zoper njo

Maj, 2009

Jožica Erjavec

Mentor: Dr. Igor Areh, docent

ZAHVALA

Rada bi se zahvalila svojemu mentorju Dr. Igorju Arehu za pomoč in usmerjanje pri pisanju diplomske naloge. Zahvala je namenjena tudi staršem, ki so me vzpodbujali in mi svetovali ter mi stali ob strani.

KAZALO VSEBINE

1 UVOD	1
2 OPREDELITEV TEMELJNIH POJMOV	3
2.1 <i>Spolno nasilje</i>	3
2.2 <i>Spolne zlorabe otrok</i>	3
2.3 <i>Spolne deviacije, spolna delinkvenca</i>	4
2.4 <i>Posilstvo</i>	4
2.5 <i>Pornografija</i>	4
2.6 <i>Pedofilija</i>	4
2.7 <i>Otrok</i>	5
2.8 <i>Incest</i>	5
2.8.1 <i>Razlika med pedofilijo in incestom</i>	5
2.9 <i>Internet</i>	6
3 OPREDELITEV PORNOGRAFIJE IN PEDOFILIJE	7
3.1 <i>Spolno deviantno vedenje in spolno delikventno vedenje</i>	7
3.2 <i>Pornografija</i>	7
3.2.1 <i>Začetki pornografije</i>	7
3.2.2 <i>Delitev pornografije</i>	8
3.2.3 <i>Otroška pornografija</i>	8
3.3 <i>Pedofilija</i>	8
3.4 <i>Pedofil</i>	9
3.4.1 <i>Značilnosti pedofilove osebnosti</i>	9
3.5 <i>Klasifikacije storilcev</i>	10
3.6 <i>Tehnike pristopanja k otrokom</i>	12
3.7 <i>Tipologija storilcev otroške pornografije na internetu</i>	13
4 ZAKONDAJA S PODROČJA OTROŠKE PORNOGRAFIJE	15
4.1 <i>Slovenska zakonodaja</i>	15
4.1.1 <i>Register pedofilov</i>	17
4.2 <i>Kaznivost otroške pornografije v Evropski uniji</i>	17
4.3 <i>Kaznivost pornografije v svetu</i>	17

5 SPLETNO OKO	19
5.1 <i>Splošno o projektu</i>	19
5.1.1 Cilji projekta	19
5.2 <i>Zgodovina</i>	19
5.3 <i>Postopek prijave</i>	19
5.4 <i>Analiza prijav</i>	20
6 UPORABA INTERNETA V SLOVENIJI IN EVROPSKI UNIJI	21
6.1 <i>Uporaba interneta v Sloveniji</i>	21
6.2 <i>Uporaba interneta v EU</i>	24
7 OTROŠKA PORNOGRAFIJA NA INTERNETU.....	26
7.1 <i>Internet kot medij otroške pornografije</i>	26
7.1.1 Okoliščine, ki vplivajo na zanimanje za otroško pornografijo na internetu	26
7.1.2 Razlogi zakaj je internet tako popularen kraj oz. medij za pedofile.....	27
7.2 <i>Preiskovanje otroške pornografije na internetu</i>	27
7.3 <i>Boj zoper otroško pornografijo</i>	29
7.4 <i>Kako se boriti proti otroški pornografiji na internetu?</i>	30
8 PRIMERI OTROŠKE PORNOGRAFIJE	31
8.1 <i>Primeri iz sveta</i>	31
8.2 <i>Primeri otroške pornografije pri nas</i>	31
8.3 <i>Pedofilija na območju policijske uprave Ljubljana</i>	32
9 RAZPRAVA IN UGOTOVITVE	37
10 LITERATURA.....	40

KAZALO TABEL

Tabela 1): Tipologija storilcev otroške pornografije na internetu	13
Tabela 2): Prikaz števila prijav na spletnem očesu po obdobjih.....	20
Tabela 3): Uporaba interneta po starostnih skupinah v Sloveniji, od 1. četrtnetja 2004 do 1. četrtnetja 2008.....	21
Tabela 4): Opremljenost z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo (IKT), glede na tip gospodinjstva v Sloveniji, v 1. četrtnetju 2007.....	22
Tabela 5): Uporaba Interneta v Evropski Uniji in nekaterih njenih članicah, po starostih skupinah v 1. četrtnetju 2007.....	24
Tabela 6): Prikaz celotnega števila kaznivih dejanj v Sloveniji po letih.....	33
Tabela 7): Prikaz števila kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost (SPN) po členih KZ 95 in KZ 04 v Sloveniji po letih.....	34
Tabela 8): Prikaz števila KD zoper spolno nedotakljivost v Sloveniji in PU Ljubljana, glede na člen po KZ 95 in KZ 04.....	35
Tabela 9): Prikaz obsojenih polnoletnih oseb, zoper spolno nedotakljivost, glede na spol in po letih	36

POVZETEK

Nekoč je bilo pornografsko gradivo objavljeno v porno revijah, filmih,... Danes to ni več zanimivo za pedofile, saj le-ti uporabljajo internet, kjer je takšno gradivo vedno sveže in na voljo, saj se menjuje celo večkrat na dan. Danes brez interneta mnogi ne znajo več živeti. Žal ta sodobna tehnologija s seboj prinaša veliko nevarnosti, ki jih pedofili s pridom izkoriščajo. Raziskave kažejo, da so ravno otroci tisti, ki internet najpogosteje uporabljajo. Pedofila je zelo težko odkriti. Veliko strokovnjakov je poskušalo izdelati profil pedofila, vendar niso prišli od jasnih zaključkov, saj so profili med seboj različni in jih ni mogoče enačiti. Problem pri odkrivanju otroške pornografije na internetu je v tem, da se preiskovalci srečujejo s elektronskimi dokazi in morajo biti skrajno previdni pri zbiranju, varovanju, saj se lahko hitro poškodujejo, celo uničijo.

V delu predstavljam opredelitev temeljnih pojmov, zakonodajo v Sloveniji in svetu, uporabnost interneta, svetovno znane primere,... Prikazane so tudi nekatere najbolj pogoste značilnosti teh storilcev.

Ugotovila sem, da so pedofili največkrat moški, gre za samske osebe, stare nad 30 let. V prihodnje bo potrebno veliko storiti na področju boja zoper otroško pornografijo na internetu, saj ta problem postaja iz dneva v dan bolj pereč.

Ključne besede: otroška pornografija, internet, pedofilija, pedofil, zakonodaja

A FIGHT AGAINST THE INTERNET CHILD PORNOGRAPHY

SUMMARY

A while ago pornographic material could be found in porn magazines, movies etc. Nowadays these sources no longer interest pedophiles; they use the Internet where such material is always available and updated daily. Many no longer manage through their days without using the Internet. Unfortunately modern technology also brings forth many hazards, and this is heavily exploited by pedophiles. Research indicates that children are the most frequent users of the Internet. Pedophiles are extremely difficult to expose. There have been numerous attempts of building up a typical profile of one but experts still haven't managed to arrive at any useful conclusion; the profiles are too different and they can't really be compared. There is another problem with detecting child pornography on the Internet – investigators come across electronic evidence which requires extreme caution while assembling and securing since it can easily be damaged or even destroyed. In my thesis I introduce key concepts, legislation in Slovenia and worldwide, utility of the Internet, some well-known cases etc. I also included some of the most common personality traits of these offenders.

I have discovered that a pedophile is typically a single male, aged 30 or above. In the future much more effort will have to be put to fighting against child pornography on the Internet; the problem is becoming more pressing every day.

Key words: child pornography, the Internet, pedophilia, pedophile, legislation

1 UVOD

Vsakodnevno lahko v časopisih, na televiziji pa tudi na internetnih straneh zasledimo primere otroške pornografije na internetu. Gre za svetovni problem, na katerega bomo morali biti v prihodnosti še bolj pozorni. V svetu se je v zgodovino že vpisalo nekaj zelo odmevnih primerov med njimi The Wonderland Club, kjer je bilo zlorabljenih za potrebe otroške pornografije, veliko otrok iz celega sveta. Tudi pri nas se pojavljajo primeri, vendar do sedaj niso zabeležili izdelave takšnega gradiva, ampak zgolj razpečevanje le-tega. Problem pri omejevanju otroške pornografije lahko iščemo v pomanjkljivi zakonodaji, slabem nadzoru staršev in učiteljev nad otroki pri uporabi interneta,...

Diplomska naloga obravnava problematiko otroške pornografije in pedofilije na internetu. Na začetku so opredeljeni temeljni pojmi, ki se navezujejo na to problematiko, kot so: spolno nasilje, spolne zlorabe otrok, pornografija, pedofilija, posilstvo, incest, ... Temu poglavju sledi poglavje, ki podrobneje opredeljuje pornografijo in pedofilijo. Prikazane so tudi najbolj pogoste klasifikacije pornografije in pedofilov. Obravnavane so tudi osebne lastnosti storilcev tovrstnih dejanj. Sledi opredelitev zakonodaje v Sloveniji in nekaterih državah Evropske Unije. V nadaljevanju sledi poglavje z naslovom otroška pornografija na internetu, kjer je predstavljen internet kot sodobna tehnologija, različne klasifikacije in tipologije storilcev spolnih zlorab, ter tehnike katerih se poslužujejo pedofili za dostop do otrok. V nalogi je zajeto tudi poglavje o projektu spletnega očesa, ki se bori zoper otroško pornografijo in sprejema anonimne prijave preko interneta pri nas. Obravnavana je tudi uporabnost interneta v Sloveniji in Evropski Uniji. Proti koncu so predstavljeni primeri otroške pornografije ter nekaj statističnih primerjav. Sledi razprava in ugotovitve ter navajanje literature.

V središču mojega zanimanja in pisanja naloge je odgovoriti na nekatera vprašanja, ki so povezana z otroško pornografijo na internetu. Postavljam hipotezo, katero želim pritrlditi ali jo zavrniti; da so osebe, ki razširjajo otroško pornografijo moški, srednjih let, nezaposleni?

Nekoč so si pedofili med seboj izmenjavali pornografske revije in filme, danes to ni potrebno, saj se lahko poslužujejo nove tehnologije. Internet je medij, ki je bistveno povečal možnosti za razpečevanje in produkcijo otroške pornografije in pedofilije, saj je zelo majhna verjetnost, da bodo storilci teh dejanj odkriti. Na eni strani se je izboljšala tehnologija in tehnika dostopa do otroške pornografije, na drugi strani pa v ospredje vedno bolj stopa vprašanje, kako naj se posamezniki bojujejo zoper zlo sodobne tehnologije.

2 OPREDELITEV TEMELJNIH POJMOV

V zadnjem času vzbujajo posebno pozornost zlorabe nad otroki. Otroci so posebna skupina, ki je že od začetka človeštva izpostavljena nasilju in zlorabam. Ne samo, da jih je čedalje več, žal so tudi vedno hujše oblike nasilja nad otroci. Nasilje v vsakem primeru negativno vpliva na žrtev, sploh če gre za otroka. Nasilje se najpogosteje dogaja na besedni ravni, izhaja iz naših predsodkov, stereotipnih prepričanj, zato se do njih vedemo drugače, kot se obnašamo do drugih ljudi. Nasilje ima več oblik; psihično, telesno, ekonomsko in spolno nasilje. Prav spolnemu nasilju in spolnim zlorabam nad otroki posvečam večjo pozornost. Otroci prikazani v pornografskem gradivu so spolno zlorabljeni.

2.1 Spolno nasilje

Spolno nasilje je tisto, ki zajema vsa spolna dejanja, povezana s spolnostjo in osebi niso po volji. O spolnem odnosu govorimo, kadar si osebe želijo spolnosti oziroma aktivnosti povezane s spolnostjo in se zanje odločijo brez fizične, psihične, ekonomske ali druge prisile. V nasprotnem primeru govorimo o nasilju. Spolno nasilje so naslednja dejanja: slačenje, opazovanje, komentiranje, nagovarjanje, poljubljanje, otipavanje, siljenje h gledanju pornografskih vsebin,... Gre za vse dejavnosti povezane s spolnostjo, v katere druga oseba ne pristane oziroma je v to prisiljena. Žrtve spolnega nasilja so ponavadi pripadniki in pripadnice šibkejših skupin prebivalstva: ženske, otroci, fizično in telesno prizadeti, povzročitelji pa večinoma moški. Najpogostejše posledice spolnega nasilja so zanikanje, da se je sploh kaj zgodilo, potlačitev spomina, občutek, da telo ni tvoje, bežanje, samopoškodbe,... (Društvo DNK).

2.2 Spolne zlorabe otrok

Spolna zloraba je uvajanje ali prisila otroka v sodelovanje v kakršnokoli protipravno spolno dejavnost, izkoriščanje otrok za prostitucijo ali druge spolne prakse, izkoriščanje otrok v pornografski predstavi in materialih, vključno s proizvodnjo, prodajo in posestjo takšnega gradiva (Matos, 2003).

2.3 Spolne deviacije, spolna delinkvenca

Pojma spolno deviantno in spolno delinkventno vedenje se pogosto uporabljata, vendar označujeta dve različni obliki vedenja. Spolno deviantno vedenje je tisto vedenje, ki bistveno odstopa o veljavnih družbenih norm in se ocenjuje kot patološko. Spolno delinkventno vedenje pa je tisto vedenje, ki je z zakonom prepovedano in ni nujno tudi deviantno. Pri problemih povezanih s spolnim nasiljem se srečujemo z obema oblikama. Storilci spolnih deliktov so lahko 1.) "normalni" spolni prestopniki, 2.) spolno deviantni, vendar psihološko nedevianten tip, 3.) spolno in psihološko deviantni prestopniki in 4.) spolno nedevianten, vendar psihološko devianten tip (Štirn, 2002).

2.4 Posilstvo

Posilstvo je kaznivo dejanje, ki se nanaša na spolno nedotakljivost. V slovarju slovenskega knjižnega jezika je posilstvo definirano kot spolno občevanje z žensko proti njeni volji. Lahko bi dejali tudi, da gre za dejanje, ki ni v skladu z bistvenimi značilnostim česa. Nedvomno sodi posilstvo v skupino spolnega nasilja (SSKJ, 2008; 926).

2.5 Pornografija

Beseda pornografija izhaja iz grške besede *porne* in *grafi*, pri čemer prva pomeni vlačuga, prostitutka, druga pa pisava. Gre za prikazovanje spolnosti z namenom spolnega draženja. Lahko nastopa v različnih oblikah npr. slike, besedilo, fotografije, filmi. Samo prikazovanje in izdelava pornografskih vsebin je ponekod v svetu kaznivo dejanje, medtem ko je otroška pornografija kazniva po vsem svetu. Podobna je erotiki, vendar se od nje razlikuje in se oba izraza pogosto med seboj zamenjmeta.

V slovarju slovenskega knjižnega jezika je pornografija opredeljena kot prikazovanje, obravnavanje spolnosti samo zaradi erotičnega draženja, ugajanja (pornofilm) (SSKJ, 2008).

2.6 Pedofilija

Pedofilijo je težko definirati. Najbolj splošno bi jo lahko opredelili kot spolno privlačnost do otrok in spolno aktivnost z njimi (Slovarček).

»O pedofiliji govorimo, kadar poskuša odrasel človek zadovoljiti svoje spolne želje in

potrebe na otrocih« (Požarnik, 1984:177). Pedofilija je tudi skupek erotičnih fantazij in nagonov oz. seksualno obnašanje odraslih do otrok pred puberteto. Je psihopatološka manifestacija, ki se uvršča med oblike parafilije in perverzije, to je med motnje spolnega obnašanje (Jereb, 2007).

Kanduč (1998: 108) je opredelil pedofilijo kot: »Pedofilija je prikazana kot zločin nad zločini, pedofil pa kot utelešenje narave ali celo naravne sprevrženosti.«

2.7 Otrok

Mednarodna konvencija o otrokovih pravicah, označuje otroka kot vsako človeško bitje, ki je mlajše od osemnajst let. Vendar različne pravne veje določajo različne starostne meje, ki opredeljujejo, kakšne pravice in dolžnosti ima posameznik.

2.8 Incest

Incest izhaja iz latinske besede incestus in pomeni krvoskrunstvo, krvosramnost, rodoskrunstvo. Označuje spolni odnos med najožjimi sorodniki¹ (starši z otroki, oče – hči; bratje s sestrami,...). Gre za dejanje, ki je po naši kazenski zakonodaji kaznivo. Obravnavano je v 21. poglavju Kazenskega Zakonika RS in sicer v 204. členu, ki pravi: »Polnoletna oseba, ki spolno občuje z mladoletnim krvnim sorodnikom v ravni črti ali z mladoletnim bratom oz. sestro, se kaznuje z zaporom do dveh let« (KZ, 2004).

Incest je oblika pedofilije, ki se dogaja znotraj matične družine. Za storilce je to zelo ugodna oblika zadovoljevanja njihovi spolnih nagnjenj, saj obstaja zelo majhna verjetnost, da bo za dejanja kdo izvedel, poleg tega pa lahko storilec žrtev nadzira in z njim manipulira, lahko mu celo grozi.

2.8.1 Razlika med pedofilijo in incestom

Skupna točka pri pedofiliji in incestu je, da gre v obeh primerih za spolno zlorabo. Bistvena razlika med pedofiliji in incestom je, da pri incestu storilec nedvomno pozna svojo žrtev, saj je z njo v sorodu, medtem ko pri pedofiliji to ni nujen pogoj. Pedofil lahko izbira žrtve preko spletnih klepetalnic in si lahko izbere otroka, ki mu v danem trenutku najbolj ustreza.

¹ Najbolj znan je primer incesta, ki se je zgodil v Avstriji, kjer je Josef Fritzel (oče) zlorabljal svojo hčer, katera mu je rodila sedem otrok. Pri tem je zanimivo to, da za njegova dejanja niso vedeli dolgih 24 let.

2.9 Internet

Internet, je skrajšan izraz iz angleške besede inter-network. Pravimo mu tudi medmrežje. Gre za računalniško omrežje, ki skupaj povezuje več omrežij. Nastal je konec šestdesetih let (1969). Internet kakršnega poznamo danes in ga tudi uporabljamo pa je pričel s svojim delovanje 1. januarja leta 1983. (Internet). Predstavlja virtualno okolje, ki z množico znanj, storitev in odnosov spreminja družbo. Ker nima mej, je dostopen kjerkoli in kadarkoli, sta njegova svoboda in anonimnost obenem tudi enkratna priložnost, da posamezniki zaidejo v prepovedano (Spletno oko). Dostop do interneta ima vedno več gospodinjstev. Vedno več pa je tudi uporabnikov širokopasovnih storitev, ki jih ponujajo različni ponudniki. V Sloveniji je v prvem četrtletju leta 2007, uporabljalo internet dobra polovica vseh gospodinjstev. (SURS)

3 OPREDELITEV PORNOGRAFIJE IN PEDOFILIJE

3.1 Spolno deviantno vedenje in spolno delikventno vedenje

Pri spolno deviantnem vedenju gre za spolno vedenje, ki bistveno odstopa od družbenih norm. Spolno delikventno vedenje pa je tisto, ki je z zakonom prepovedano in ni nujno tudi deviantno. Storitve spolnih deliktov lahko razdelimo v štiri kategorije: 1.) "normalni" spolni prestopniki, 2.) spolno devianten, vendar psihološko nedevianten tip, 3.) spolno in psihološko deviantni prestopniki, 4.) spolno nedevianten, vendar psihološko devianten tip (Štirn 2002).

3.2 Pornografija

Pornografija je zelo širok pojem. V slovarju slovenskega knjižnega jezika je opredeljena kot prikazovanje in obravnavanje spolnosti samo zaradi erotičnega draženja, ugajanja (SSKJ). Lahko rečemo, da gre za material, ki jasno prikazuje spolnost. Med ta material štejemo slike, tekste, filme,...

V slovarju tujk beseda pornografija opredeljuje prikazovanje spolne dejavnosti izključno za povzročanje erotičnega vznburjenja, za pornografske izdelke se štejejo pornofilmi, fotografije, revije, ipd...(Slovar tujk, 2006).

Pornografija je opredeljena tudi v dveh v Brockhausovih leksikonih iz leta 1956 in iz leta 2002. V leksikonu iz leta 1956 je opredeljena kot: »pornografija so nemoralne ponazoritve v besedi in sliki«. Leta 2002 pa je pornografija definirana obsežneje, kot: »prikazovanje spolnega občevanja nasploh«, k temu pa dodaja, da »je pri moderni pornografiji v ospredju spolno vznburjenje« (Meves 2008; po Brockhaus 2002).

3.2.1 Začetki pornografije

Pornografija se je v medijih pojavila sorazmerno pozno, šele v poznih šestdesetih letih dvajsetega stoletja. Leta 1968 so jo kot prve legalizirale skandinavske države. Dejstvo je, da so bile ravno evropske države med njimi Danska, Nizozemska, Švedska in Nemčija, konec šestdesetih in v prvi polovici sedemdesetih let vodilne proizvajalke, uvoznice in razpečevalke otroške pornografije (Modic, 2003). Prvotno se je pojavila v tiskanih medijih, kasneje, ko so se začele razvijati nove tehnike, kot so film in televizija, ter še nekoliko kasneje z razvojem video kaset je vedno bolj pridobivala na pomenu in veljavi.

Internet je medij, ki se je pojavil sorazmerno pozno. Sam pojem internet je bil uporabljen po letu 1980. Čeprav se je pojavil pozno, pa ga zagotovo uporablja največ ljudi in tudi pedofilov, saj jim je ta medije bistveno olajšal delo, poleg tega pa jim zagotavlja visoko stopnjo varnosti, saj jih ni lahko odkriti.

3.2.2 Delitev pornografije

Pornografijo lahko razdelimo v dve osnovni skupini, na:

- *mehko pornografijo*, kjer je prikazana predvsem golota, prizori simulirajo in namigujejo na spolnost, ni penetracije ali ekstremnih fetišev
- *trdo pornografijo*, kamor lahko uvrščamo različne oblike pornografije; otroška pornografija incestna pornografija, skupinski seks, živalska pornografija, spolni odnosi z znaki mučenja in nasilja, vsebuje ekstremne fetiše in penetracijo (safe.si).

3.2.3 Otroška pornografija

Otroška pornografija je opredeljena kot vizualna upodobitev mladoletnika pri seksualnih aktivnostih. Javnost se na probleme otroške pornografije odziva zelo različno. Pogosto se dogaja, ko se izve za nek nov primer ali sodbo sodišča o tej zadevi to vsi pozdravljajo in podpirajo. Saytarly (2005) med otroško pornografijo uvršča seksualne aktivnosti med otrokom/otroci in odraslim/odraslimi, ter med otrokom/otroci in otrokom/otroci, medtem ko jih odrasli opazuje(jo) ali se jim pridruži(jo).

3.3 Pedofilija

»Pedofilija je prikazana kot zločin nad zločini, pedofil pa kot utelešenje naravne ali celo naravne sprevrženosti« (Kanduč, 1998:108).

»O pedofiliji govorimo, kadar poskuša odrasel človek zadovoljiti svoje spolne želje in potrebe na otrocih« (Požarnik, 1984:177). Pri tem je pomembno, da vemo do kdaj je nekdo otrok. Po mednarodni konvenciji o pravicah otroka se šteje, da je otrok oseba do dopolnjenega 18. leta starosti. Po naši zakonodaji se šteje za otroka oseba, do dopolnjenega 14. leta starosti.

Pedofilija je spolna deviacija in gre za spolno nagnjenje, ki je usmerjeno k otoku, mlajšemu od 14. let, oseba ki ima taka nagnjenja je od žrtve starejša.

Pedofilija je kaznivo dejanje. V zgodovini je bilo spolno partnerstvo med odraslimi in otroci, v nekaterih kulturah nekaj povsem normalnega, kar danes ni. V psihiatriji pedofilijo opredeljujejo kot motnjo nepopolne spolne dozorelosti. Osebe s tem nagnjenjem večkrat doživljajo sebe na infantilni način in zato v erotičnih stikih težijo k osebam, ki so jim v duševnem pogledu podobne (Frangež, 2005). Pomembno je tudi to, da otroci v veliki večini primerov pedofilije poznajo storilce, saj gre velikokrat za sorodnike, družinske prijatelje,...

Žal ni zanesljivih podatkov, ki bi kazali na to kako pogosto se pedofilija ponavlja. Starši pogosto ne prijavijo storilca, saj se bojijo, da bi lahko celoten kazenski postopek tako ali drugače vplival na razvoj otroka. Ne zavedajo se, da s tem ko molčijo otroku samo škodijo in otrok na račun tega velikokrat doživlja strahove, travme, tudi depresije.

3.4 Pedofil

Pedofil je oseba, ki nadleguje otroke ali ima spolne odnose z mladoletno osebo, lahko jo tudi zlorablja. Vendar pa ta pogoj ni nujen. Pedofil ima običajno težave z seksualnimi aktivnostmi in je mojster za zapeljevanje otrok. Postavlja se dilema in vprašanje ali je pedofil bolnik, ki ne more brzdati svojega spolnega nagona, ali je neusmiljen kriminallec, ki natančno načrtuje vsak svoj korak. Pedofil deluje na podlagi natančnih kognitivnih strategij, se zaveda svojega dejanja in je pri zavesti, njegovo obnašanje je kriminalne narave. Pedofil je prepričan, da ne more zadostiti odraslemu partnerju, zato si izbere otroka, s tem zadovolji svoje seksualne nagone brez tveganja, da ga bo kdo zavrnil (Jereb, 2007).

Pedofilu je otrok edino sredstvo, ki lahko zadovolji njegove spolne potrebe. Z otrokom bo poskušal priti v stik na različne načine; lahko mu ponuja sladkarije, v klepetalnicah na internetu pa se bo skušala dogovoriti za srečanje v živo.

3.4.1 Značilnosti pedofilove osebnosti

Da prepoznamo pedofila je potrebno poznati predvsem njegove bolj ali manj očitne in tipične vzorce vedenja in osebnosti. Na prvi znak, ki nakazuje na njegovo obnašanje smo lahko pozorni, ko pedofil pove svojo zgodbo o zlorabi iz otroštva, kateri ni mogoče verjeti, ker jo največkrat pove šele na sodišču. Pedofil je nedvomno nagnjen k temu početju in to se pokaže zelo zgodaj v mladostni dobi, ko ne zna in ne more vzpostaviti

stikov z vrstniki in se zato odloči za otroke, ker se mu le-ti ne morejo upreti in lahko nad njimi poteši svoje seksualne aktivnosti. Za pedofile je značilno, da pogosto spreminjajo svoj kraj stalnega prebivališča, še posebno takrat, ko so njegovo dejanje odkrili. Ponavadi gre za storilce, ki so v preteklosti že storili katero izmed kaznivih dejanj, pri čemer ni nujno, da gre dejanja zlorabe ali posilstva otrok. Pedofili nadlegujejo več otrok (Jereb, 2007).

Pedofil je največkrat samska oseba, stara nad 30 let, katera ima težave z seksualnimi aktivnostmi. Vendar obstajajo tudi primeri, kjer imajo nekateri pedofili partnersko zvezo z odraslo osebo. Razloga za to sta najmanj dva: prvi je ta, da bi lažje prekril svoja pedofilska nagnjenja, drugi razlog je otrok, do katerega ima pedofil lažji odstop, če je v partnerski zvezi. Pedofil lahko živi sam ali s starši. Ima poseben netipičen odnos s svojim partnerjem. Ponavadi si izbere dominantno žensko, ki je krhka, odvisna in otročja, ter od njega ne pričakuje veliko, predvsem pri spolnosti. Partnerka ne ve, da je mož pedofil, vendar se zaveda njegovih problemov s spolnostjo. Pedofili se pretirano zanimajo za otroke, ter so do njih pretirano pozorni. Ker se zavedajo, da morajo dobro skriti svojo skrivnost, nimajo intimnih prijateljev in imajo le skromne odnose z vrstniki. Življenje jim je bistveno olajšal internet, saj se lahko preko njega spoznavajo, primerjajo in komunicirajo ter ustvarjajo prave pedofilske skupine na spletu. Pedofili izbirajo otroke glede na določen spol in starost in jih v veliki večini primerov poznajo. Več kot polovica vseh pedofilov je v času spolnega stika z otrokom/ci opitih (Jereb, 2007).

3.5 Klasifikacije storilcev

Najprej je potrebno ločiti med dvema osnovnima tipoma storilcev spolnih zlorab otrok:

- Situacijski (neekskluzivni) tip storilca, ki ni primarno usmerjen samo k otrokom, temveč včasih tudi k odraslim. Storilec spolno zlorabi otroka, ker je pod stresom in se počuti odtujenega od odraslega sveta. 2/3 storilcev spolnih zlorab lahko uvrščamo v to skupino. V to skupino lahko uvrstimo še štiri podkategorije: 1.) *regresivni tip* (Storilec je prvotno usmerjen k odraslim spolnim partnerjem, vendar se kasneje počuti odtujen iz odraslega sveta, zato naveže stik z otrokom, ki predstavlja nadomestek odraslega spolnega partnerja); 2.) *moralno nediskriminativen tip* (Storilec je zelo manipulativen, posluhuje se prevar, vab, lahko je tudi nasilen,...); 3.) *spolno nediskriminativen tip* in 4.) *osebnostno neadekvaten tip*.

- Preferentni (ekskluzivni) tip storilca, ki je primarno spolno usmerjen k otrokom. V to skupino uvrščamo pedofile. Preferentne storilce lahko ločimo v več tipov kot so; 1.) *fiksiran ali nezreli tip storilca* (Gre za storilce, ki niso dosegli seksualne zrelosti, ter zato nikoli niso vstopili v intimna razmerja z odraslimi partnerji. Ravno zato so se raje usmerili k otrokom, sebe dojemajo kot otroke. Ti storilci so običajno samski, niso poročeni, imajo malo prijateljev ter stikov z vrstniki. Storilec z otrokom vzpostavi trdnejši odnos in ga ne želi fizično raniti, zato pride do spolnega odnosa zelo redko; 2.) *Storilec, ki zapeljuje otroka »dvori«* (Storilec otroku naklanja pozornost, mu prinaša darila,... Storilec pogosteje izkazuje interes za dečke; 3.) *Sadistični pedofil ali misoped* (Storilec, ki je izrazito nasilen, uživa v tem, ko otroka trpinči, njegov spolni napad, se najpogosteje konča s smrtjo otroka (Štirn 2002).

Bartol (v Kanduč in drugi, 1998; 232-233), razvršča pedofile v štiri kategorije in sicer:

- Fiksirani oziroma nezreli pedofili: so osebe, ki nikoli zares ne odrastejo in iščejo stik z otroki, ki so mu tako sponi kot družbeni partnerji. Taka oseba je socialno nezrela, plašna, odvisna. Spolne stike naveže potem, ko je otroka dodobra spoznal, skoraj nikoli ni nasilen.
- Regredirani pedofili: so osebe, ki so sprva delovale povsem običajno (imeli so dobre odnose s sovrstniki in tudi heteroseksualne spolne stike), vendar so začeli dvomiti v svojo moškost in sami vase. Znašli so se v težavah, tako družbenih kot spolnih in so se raje preusmerili k otrokom. Svojih žrtev navadno ne pozna, izbira si predvsem deklice.
- Izkoriščevalski pedofili: so osebe, ki zlorablajo otrokovo ranljivost in šibkost. Otrok mu predstavlja le spolni objekt. Za zadovoljitev svojih spolnih potreb z otrokom je pripravljen uporabiti tudi silo. Njegov vedenjski vzorec je težko spremeniti, saj se znaki disocialne osebnostne motenosti kažejo na več življenjskih področjih.
- Agresivni ali sadistični pedofili: so osebe, ki doživljajo spolno vznburjenje v trpljenju osebe, s katero so v spolnem stiku. Za dosego njihovega ugodja žrtvi namerno povzročajo bolečino. Za žrtve si najpogosteje izberejo dečke. Ta tip pedofilov je za otroke najnevarnejši. Pedofila pa je zelo težko odvaditi njegovega vedenja.

Lanning (v Taylor in Quayle, 2003: 12-13) opredeljuje tipologijo »pedofilskih računalniških prestopnikov«, ter jih uvršča v dve glavni kategoriji:

- Situacijski prestopniki – šušmarji: lahko so najstniki, ki raziskujejo pornografijo in seks na internetu, lahko pa gre za odrasle, ki so odkrili dostop do pornografije in novih seksualnih priložnosti
- Prestopniki s prioriteto: to skupino sestavljajo seksualno nekritične osebe z različnimi interesi za aktivnosti in pedofili, ki jasno izražajo svojo nagnjenost do otrok. Seksualno nekritični prestopniki zbirajo različne vrste pornografije, med njimi tudi otroško, medtem ko pedofili zbirajo zgolj otroško pornografijo (Frangež, 2005).

Ločiti moramo tudi tri temeljne skupine internetnih pedofilov:

1. Obsedence: vse njihovo življenje je povezano s spolno nagnjenostjo.
2. Ropeželjne: imajo izbrane okuse. Vnaprej vedo kakšnega spola in starosti bo žrtev. O žrtvi vedo skoraj vse, saj lahko cele mesece pred zlorabo odkrivajo in raziskujejo njeno okolje, z njo navežejo tesne stike.
3. Zbiratelji: zelo radi zbirajo žrtvine predmete; igrače, kose oblek, fotografije,... (O'Grady, 2001).

3.6 Tehnike pristopanja k otrokom

Prvo tehniko bi lahko poimenovali sposobnost odkrivanja ranljivih žrtev: Obstajajo pedofili, ki so sposobni v nekaj minutah opazovanja skupine otrok odkriti in določiti verjetno najbolj ranljivo žrtev. Največkrat izbirajo otroke iz ločenih družin, žrtve psihičnih zlorab, ali otroke, kjer ga je eden od staršev zapustil, ali ga njegova družina zanemarja.

Najpogosteje uporabljena tehnika, je sposobnost vživljanja v otroka: Pedofili se lažje identificirajo z otroci kot z odraslimi. V njih prepoznajo njihov okus, potrebe in želje, ter se jim vedno znajo prikupiti z darili. Otrok se lahko na pedofila celo naveže, saj ta z njim preživi več časa kot njegovi starši.

Dostop do otrok je tehnika, ki je najpomembnejši pokazatelj, kako je pedofil prišel do otroka. Včasih se poroči z žensko z otroki. Nekateri pedofili si že v mladosti izberejo poklic, kjer so lahko velik del svojega aktivnega delovnega časa v stiku z otroki, npr.

učitelj, voznik šolskega avtobusa, varuhi, socialni delavci, trenerji šolskih ekip tudi policisti.

Ena izmed tehnik je druženje z otroki ob nenavzočnosti odraslih oseb ali staršev: Pedofili radi opravljajo vlogo varuha predvsem med vikendi, ko odraslih ni, ali imajo pomembne opravke.

Pedofili uporabljajo tudi tehniko manipuliranja in različne tehnike zapeljevanja: Da imajo nadzor nad krogom svojih otrok, se poslužujejo tehnik tekmovalnosti znotraj skupine, uporabljajo grožnje in nasilje, tehnike motivacije,... (Jereb, 2007).

3.7 Tipologija storilcev otroške pornografije na internetu

Gre za tipologijo, ki opredeljuje predvsem dejanja, kako pride do otroške pornografije na internetu ter do zlorabe. Obstajata dve vrsti dejanj, prva so tista dejanja, kjer otroci niso neposredno vključeni v zlorabo. Druga vrsta dejanj vključuje otroke vse od vzpostavljanja internetnih stikov do fizičnih zlorab.

Tabela1): Tipologija storilcev otroške pornografije na internetu

Tip udeležbe	Značilnost	Način zlorabe
Iskalec (Browser)	Odziv na spam, slučajen obisk nelegalne strani, material se zavedno shrani. Iskalec lahko na otroško pornografijo naleti popolnoma slučajno, npr. preko spama, slučajen obisk nelegalne strani, ampak nato se odloči, da bo material obdržal. Zloraba se kaže v obliki posedovanja materiala, ponavljajoči obiski strani, itd.	posredno
Lastna fantazija (Private fantasy)	Zavedno ustvarjanje online teksta ali digitalnih slik za privatno uporabo. Če ima oseba fantazije o spolnem odnosu z otrokom, brez da bi dejanje storil. Če se ta fantazija izkaže za nekaj več kot samo misel, potem se lahko takšna oseba tudi vplete v dejanje	posredno
Aktivni iskalec (Trawler)	Aktivno iskanje otroške pornografije s pomočjo javno dostopnih brskalnikov (najdi.si, google.com,)	posredno
Zbiralec brez zaščite (Non-secure)	Aktivno iskanje materiala iz odprtih virov (brez zaščite – gesla, enkripcije,) na internetu in v klepetalnicah, pogosto s pomočjo peer-to-peer omrežij (eMule,	posredno

collector)	BitTorrent,)	
Zbiralec z zaščito (Secure collector)	Aktivno iskanje materiala ampak samo preko zavarovanega omrežja. Zbiralci uporabljajo zaščitne pregrade za dostop in izmenjavo pornografskih zbirk. Poleg enkripcije oz. kodiranja, imajo nekatere skupine pogoje, da člane zaklepajo in s tem varujejo drug drugega – vsak član mora za vstop predložiti slike otroške pornografije (na takšen način je potekala zelo znana skupina uporabnikov otroške pornografije t.i. Čudežna deželica - Woderland Club).	posredno
Oseba, ki 'dvori' (Groomer)	Oseba se trudi vzpostaviti virtualni kontakt z enim ali več otroki z namenom priti do spolne aktivnosti - virtualni spolni odnos (cyber sex) ali fizični spolni odnos. Storilec lahko išče material tudi po katerikoli poti, ki smo jo navedli zgoraj in ga lahko uporabi za nadaljnje zlorabe.	neposredno (direktno)
Oseba, ki fizično zlorablja (Physical abuser)	Gre za zlorabo otroka, ki ga je lahko storilec spoznal preko interneta. Fizična zloraba je lahko posneta za osebno rabo in ni namenjena kasnejši distribuciji. Storilec lahko išče material tudi po katerikoli poti, ki smo jo navedli zgoraj in ga lahko uporabi za nadaljnje zlorabe	neposredno (direktno)
Producent/ Izdelovalec (Producent)	Lastni ali tuji zapisi zlorab (ali nagovor otrok, da predložijo svoje slike). Producent dobavlja slike zlorab ostalim uporabnikom otroške pornografije.	neposredno (direktno)
Distributer/ Razpečevalec (Distributer)	Distributer otroške pornografije lahko ima ali pa tudi ne spolni interes do otroške pornografije. Utegne distribuirati na podlagi vseh zgornjih točk	posredno

Vir: www.safe.si

4 ZAKONDAJA S PODROČJA OTROŠKE PORNOGRAFIJE

Pornografija predstavlja problem sodobne družbe, zato se tudi zakonodaja na tem področju neprestano spreminja in dopolnjuje. Slovenija je ravno v obdobju, ko je pred časom začel veljati nov Kazenski zakonik, zato v nadaljevanju predstavljam tako zakonodajo iz starega kot tudi iz novega Kazenskega zakonika.

4.1 Slovenska zakonodaja

Stari Kazenski zakonik Republike Slovenije (KZ-UPB1) opredeljuje v devetnajstem poglavju kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost, kamor lahko uvrščamo otroško pornografijo. Med kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost so v Kazenskem zakoniku uvrščena dejanja: posilstva, spolnega nasilja, spolna zloraba slabotne osebe, spolni napad na osebo, mlajšo od petnajst let, kršitev spolne nedotakljivosti z zlorabo položaja, zloraba prostitucije ter prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva.

Naša zakonodaja iz leta 2004 se s problematiko otroške pornografije, ukvarja zgolj v enem samem členu Kazenskega zakonika, to je v 187. členu, v dveh odstavkih, ki opredeljujeta predvsem prikazovanje, izdelavo, posest in posredovanje pornografskega gradiva. V 187. členu KZ je zapisano naslednje:

"1) Kdor osebi, mlajši od štirinajst let, proda, prikaže ali z javnim razstavljanjem ali kako drugače omogoči, da so ji dopustni spisi, slike, avdiovizualni ali drugi predmeti pornografske vsebine, ali ji prikaže pornografsko predstavo, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do dveh let.

2) Kdor zlorabi mladoletno osebo za izdelavo slik, avdiovizualnih ali drugih predmetov pornografske vsebine, ali jo uporabi za pornografsko predstavo, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev od petih let" (KZ, 2004).

Novi Kazenski zakonik obravnava problem pornografije v devetnajstem poglavju. Pomemben je zlasti zadnji člen (176. člen) tega poglavja, ki obravnava prikazovanje, izdelavo, posest in posredovanje pornografskega gradiva. Kazenski zakonik je v veljavi od 1. novembra 2008. V 176. členu je zapisano:

- 1) Kdor osebi, mlajši od petnajst let, proda, prikaže ali z javnim razstavljanjem ali kako drugače omogoči, da so ji dostopni spisi, slike, avdiovizualni ali drugi predmeti pornografske vsebine ali jih pokaže pornografsko ali drugačno seksualno predstavo, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do dveh let.
- 2) Kdor zlorabi mladoletno osebo za izdelavo slik, avdiovizualnih ali drugih predmetov pornografske ali drugačne seksualne vsebine, jo uporabi za pornografsko ali drugačno seksualno predstavo ali taki prestavi vedoma prisostvuje, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.
- 3) Enako se kaznuje, kdor proizvede, razširi, proda, uvozi, izvozi ali drugače ponudi pornografsko ali drugačno seksualno gradivo, ki vključuje mladoletne osebe ali njihove realistične podobe, ali kdor poseduje tako gradivo, ali razkriva identiteto mladoletne osebe v takem gradivu.
- 4) Če je bilo dejanje iz drugega ali tretjega odstavka tega člena storjeno v hudodelski združbi za izvrševanje takih kaznivih dejanj, se storilec kaznuje z zaporom od enega do osmih let.
- 5) Pornografsko ali drugačno seksualno gradivo iz drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena se vzame ali njegova uporaba ustrezno onemogoči (KZ, 2008).

Na problem otroške pornografije se nanaša tudi 34. člen Konvencije o otrokovih pravicah, ki jo je sprejela Generalna skupščina Združenih narodov novembra 1989.² Države pogodbenice se zavezujejo, da bodo otroka zavarovale pred vsemi oblikami spolnega izkoriščanja in spolnih zlorab. V ta namen bodo države pogodbenice še posebej sprejele vse ustrezne državne, bilateralne in multilateralne ukrepe, s katerimi bodo preprečile:

- a) napeljevanje ali siljenje otroka h kakršnikoli nezakoniti spolni dejavnosti;
- b) izkoriščanje otrok v prostituciji ali drugih nezakonitih spolnih dejavnostih;
- c) izkoriščanje otrok v pornografskih predstavah in gradivih.

² Sprejeta je bila 20. novembra 1989, veljati pa je začela 2. septembra 1990.

4.1.1 Register pedofilov

Novost v novem KZ je tudi uvedba posebne evidence o obsojenih pedofilih oz. registru pedofilov, ki je dolgo časa kresala mnenja v javnosti pa tudi v stroki. Register je bil sprejet in je v veljavi od 1. novembra lanskega leta. Gre za evidenco, ki je dostopna predvsem vzgojno izobraževalnim organizacijam pa tudi drugim, ki so v stiku z otroki, da preverijo podatke. Podoben register imajo v ZDA in v Avstraliji, kjer lahko vsakdo na spletni strani vidi sliko storilca, njegov naslov, kje je zaposlen, celo registrsko tablico njegovega avtomobila. V Evropi do nedavnega takšnih registrov ni bilo. Z letošnjim letom so ga uvedli v Španiji, v njem pa so vpisani vsi, ki so bili obsojeni, se jim trenutno sodi ali se jih išče.

4.2 Kaznivost otroške pornografije v Evropski uniji

Otroška pornografija ni zločin. To je pokazala raziskava, ki sta jo izvedla Interpol in ICMEC.³ V več kot polovici držav članic Interpola otroška pornografija ni zločin, medtem ko je v številnih državah članicah zakonodaja na tem področju pomanjkljiva. Le pet članic pa ima ustrezne zakone, s katerimi je moč ukrepati proti tem zločinom. Te države so: Avstrija, Belgija, Francija, Južnoafriška republika in ZDA.

Otroška pornografija, predvsem razpečevanje, je kaznivo v naslednjih državah članicah Evropske unije: Belgija, Nemčija, Francija, Avstrija, Velika Britanija, na Danskem, Finskem, Švedskem,... Na Švedskem razmišljajo celo o tem, da bi prepoved posedovanja pedofilskih vsebin zapisali celo v ustavo. Kazni se gibljejo od največ šestih mesecev zaporne kazni na Danskem do dveh let na Finskem, Švedskem in v Avstriji. Najvišja kazen v Evropski Uniji je petnajst let v Belgiji, pedofila lahko doleti tudi prisilno delo. V večini omenjenih držav je kazniva tudi posest otroške pornografije, ki je povezana z nadaljnjim razpečevanjem. Od leta 2000 je posest otroške pornografije kazniva tudi na Hrvaškem.

4.3 Kaznivost pornografije v svetu

V svetu še ni mednarodnega zakona, ki bi prepovedoval in preprečeval pornografijo. Skoraj vse svetovne države so sprejele zakone o prepovedi pedofilije, nekatere pa po se izrecno dotaknile prav problema pedofilije na internetu (Velika Britanija, Švedska, Nemčija,...)

³ ICMEC – Mednarodni center za pogrešane in izkoriščene otroke – nevladna organizacija

Pornografija je kazniva tudi na Japonskem, v Kanadi, ZDA,... Najvišja kazen bo pedofila doletela v ZDA, kjer je zagrožena kazen petnajst let, večkratne kršilce pa lahko čaka zaporna kazen do trideset let. V Kanadi je najvišja zagrožena kazen deset let. Na Japonskem so prvi anti-pedofilski zakon sprejeli leta 1999. Zakon omejuje oz. prepoveduje proizvodno in prodajo pornografskih vsebin ne pa tudi posedovanja, prikazovanja in posredovanja teh vsebin.

ZDA je leta 1977 sprejela prvi zakon na področju pedofilije imenovan Akt o zaščiti otrok priti spolni zlorabi. Kasneje so na tem področju sprejeli še veliko anti-pedofilskih zakonov, saj je ravno Američani veljali za največje proizvajalce in razpečevalce pornografskih vsebin po vsem svetu (Prevolšek in drugi, 2002).

5 SPLETNO OKO

5.1 Splošno o projektu

Spletno oko je spletna točka, ki sprejema anonimne prijave otroške pornografije in sovražnega govora na internetu. Gre za tesno sodelovanje z vsemi pomembnimi organi v naši državi, ki so pristojni za to problematiko. Člana te organizacije sta: vrhovno državno tožilstvo Slovenije in Policija, poleg njiju pa sodelujejo tudi mediji na področju varstva pravic otrok. Projekt je financiran s strani Evropske komisije, Direktorata za informacijsko družbo in medije, Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo. Pri projektu sodelujejo tudi partnerji, kot so: Zveza potrošnikov Slovenije, Fakulteta za družbene vede, Sekcija ponudnikov internet storitev Slovenije,... Projekt ima omejen čas trajanje in sicer dve leti.

5.1.1 Cilji projekta

Glavna cilja sta odstranitev otroških pornografskih vsebin z interneta in zaščita mladih pred nezakonito uporabo spletnih strani.

5.2 Zgodovina

Prvotno se je projekt imenoval stopline.si. Projekt je začel delovati septembra 2006. V istem letu se je preimenoval v spletno oko, izdelal uradno spletno stran, najel poslovne prostore za svoje delovanje, ter navezal stike z krovno organizacijo INHOPE⁴, Policijo idr. Spletno oko je uradno začelo delovati marca 2007. Od maja dalje pa redno vsakodnevno preverjajo prijave, jih obravnavajo ter v primeru utemeljene nezakonite domneve posredujejo pristojnim organom pregona.

5.3 Postopek prijave

Prijavna točka spletno oko zbira le prijave o otroški pornografiji in sovražnem govoru na internetu. Prijavo lahko poda vsakdo, ki ima dostop do interneta in je na spletu zaznal omenjene sporne vsebine. Prijavitelj izpolni obrazec, kjer mora vpisati točen naslov spletne strani, kjer se nahaja sporna vsebina. Prijavo obravnava spletno oko, ter odloči o njeni upravičenosti in nadaljnjem posredovanju. Če spletno oko presodi, da je prijava

⁴ INHOPE je organizacija spletnih prijavnih točk za nezakonite vsebine na internetu. Skrbi za sodelovanje in povezovanje med točkami.

zakonita, potem se postopek na tem mestu zaključi in konča. Če pa ugotovi, da je domnevna vsebina nezakonita, posreduje prijavo na pristojne organe, v tem primeru na policijo.

5.4 Analiza prijav

Spletno oko je v času od 1.3.2007 do 31.8.2007, prejelo skupaj 212 prijav domnevnih nezakonitih vsebin na internetu. Od tega je bilo 65 prijav domnevno nezakonitih vsebin otroške pornografije, na policijo pa so posredovali 29 prijav.

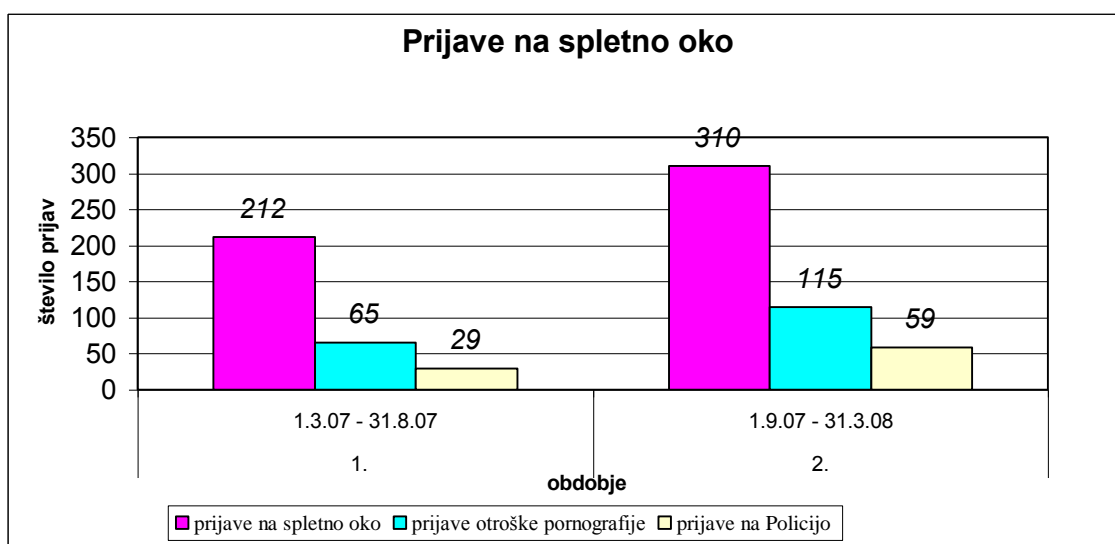
V drugem obdobju, gre za čas od 1.9.2007 do 31.3.2008, pa so prejeli 310 prijav, od tega se jih je 115 nanašalo na otroško pornografijo. Na policijo je bilo posredovanih 59 prijav povezanih z otroško pornografijo.

Tabela 2): Prikaz števila prijav na spletnem očesu po obdobjih

obdobje	čas	število vseh prijav	št. prijav otroške pornografije	št. prijav podanih na Policijo
1.	1.3.07 - 31.8.07	212	65	29
2.	1.9.07 - 31.3.08	310	115	59

Vir: Letno poročilo in poročilo o aktivnostih Spletnega očesa

Iz navedenega lahko izhajamo, da se število prijav na spletnem očesu povečuje, prav tako se povečuje posredovanje prijav na Policijo.

Slika 1. Prikaz vseh prijav na spletno prijavno točko – spletno oko v času od 1.3.2007 do 31. 3. 2008

6 UPORABA INTERNETA V SLOVENIJI IN EVROPSKI UNIJI

Internet je medij, ki ga z dneva v dan uporablja več ljudi po vsem svetu, ne le v Sloveniji in Evropi. Je sodobna tehnologija brez katere se danes preprosto ne da več živeti. V tem poglavju so prikazane tabele s komentarji o uporabi interneta v Sloveniji in Evropski uniji.

6.1 Uporaba interneta v Sloveniji

Najprej si oglejmo kako je bilo in je z uporabo interneta pri nas. Kakšna tehnologija se uporablja in v kako velikem obsegu?

Tabela 3): Uporaba interneta po starostnih skupinah v Sloveniji, od 1. četrtnetja 2004 do 1. četrtnetja 2008

starostna skupina	1. četrtnet. 2004 delež (%)	1.četrtnet. 2005 delež (%)	1.četrtnet. 2006 delež (%)	1. četrtnet. 2007 delež (%)	1. četrtnet. 2008 delež (%)
10 - 74	/	50	54	56	58
16 - 74	37	47	51	53	56
10 - 15	/	83	92	90	95
16 - 34	62	77	81	84	88
35 - 54	33	45	50	53	56
55 - 74	8	11	14	14	17

Vir: Statistični urad RS

Komentar in ugotovitve k tabeli 3

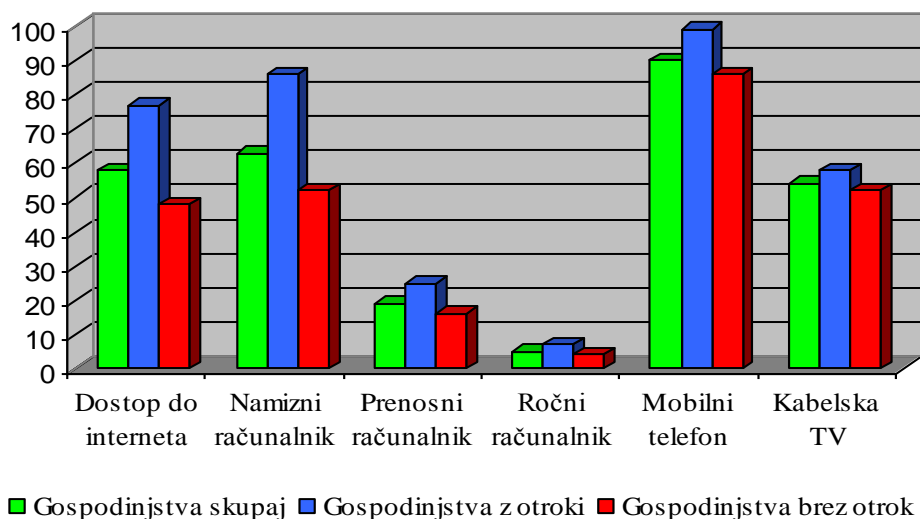
V raziskavo o uporabi interneta so bile vključeni redni uporabniki interneta. Za redne uporabnike se štejejo osebe, ki so internet uporabljale v zadnjih 3. mesecih. Od leta 2005 so v raziskavo vključili tudi osebe stare od 10 do 15 let. Iz tabele je razvidno, da se uporaba interneta v Sloveniji iz leta v leto povečuje. Ugotovimo lahko, da prav najmlajša starostna skupina (od 10 do 15 let), najbolj uporablja internet. Iz leta v leto se povečuje število uporabnikov interneta v vseh starostnih skupinah. Ljudje v zadnji starosti skupini (po 55. letu starosti), uporabljajo internet bistveno manj, kot v drugih skupinah.

Tabela 4): Opremljenost z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo (IKT), glede na tip gospodinjstva v Sloveniji, v 1. četrtnetu 2007

Vrsta IKT	Gospodinjstva skupaj	Gospodinjstva z otroki	Gospodinjstva brez otrok
	delež (%)	delež (%)	delež (%)
Dostop do interneta	58	77	48
Namizni računalnik	63	86	52
Prenosni računalnik	19	25	16
Ročni računalnik	5	7	4
Mobilni telefon	90	99	86
Kabelska TV	54	58	52

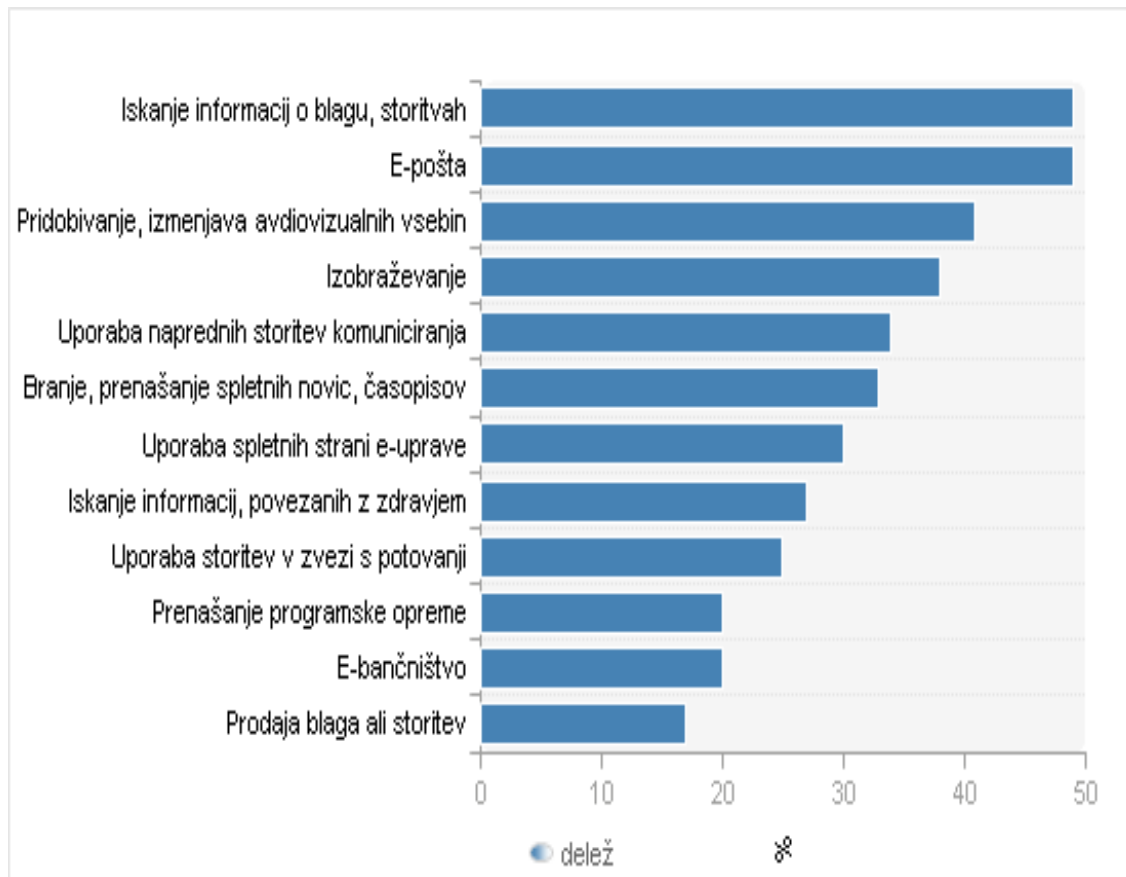
Vir: Statistični urad RS

Iz tabele je razvidno, da ima bistveno več gospodinjstev z otroki dostop do interneta, kot brez njih. Skoraj vsa gospodinjstva z otroki v Sloveniji imajo mobilne telefone.

Slika 2. Grafični prikaz opremljenosti slovenskih gospodinjstev z IKT

Vir: Statistični urad RS

Slika 3. Prikaz namena uporabe interneta v Sloveniji v 1. četrtnetu 2008⁵
 Vir: Statistični Urad RS

Največ ljudi starih med 10. in 74. letom starosti pri nas, uporablja internet za iskanje informacij o blagu in storitvah, sledi pregledovanje elektronske pošte,... Najmanj pa Slovenci zaupamo elektronskemu bančništvu in prodaji blaga in storitev preko spleta.

⁵ Upoštevajo se osebe stare od 10 do 74 let, ki so uporabljale internet v zadnjih 3. mesecih

6.2 Uporaba interneta v EU

Internet uporabljajo tudi drugod po Evropi in svetu. Kdo od Evropejcev uporablja internet najbolj in kdo najmanj? Kje je Slovenija v primerjavi z Evropsko unijo glede na uporabo interneta? O tem več v nadaljevanju.

Tabela 5): Uporaba Interneta v Evropski Uniji in nekaterih njenih članicah, po starostih skupinah v 1. četrtletju 2007

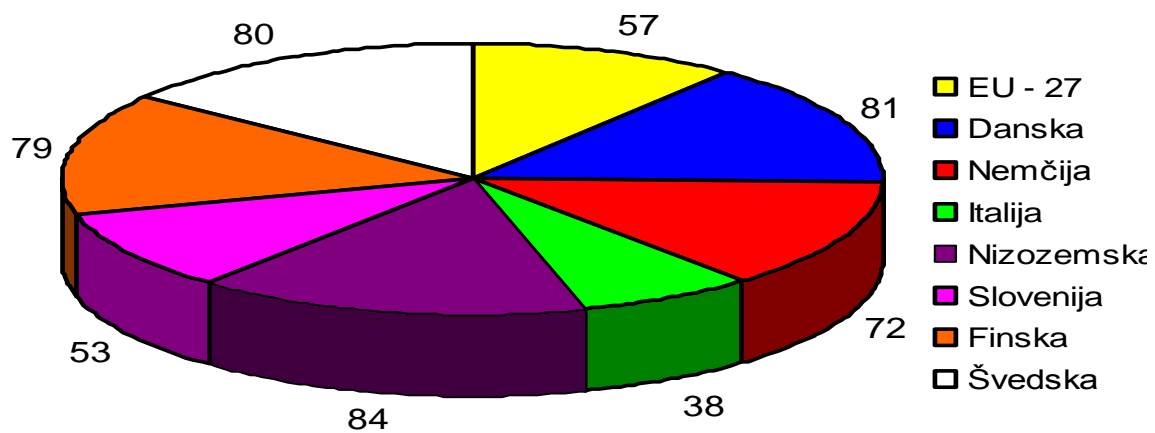
starostna skupina	16 - 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 64	65 - 74
država	delež (%)	delež (%)	delež (%)	delež (%)	delež (%)	delež (%)
EU - 27	57	85	73	66	55	38
Danska	81	98	95	91	86	72
Nemčija	72	95	92	87	74	56
Italija	38	66	55	45	37	20
Nizozemska	84	99	96	94	89	69
Slovenija	53	89	80	65	43	20
Finska	79	100	98	91	86	62
Švedska	80	93	92	89	82	72

Vir: Statistični urad RS

Komentar in ugotovitve k tabeli 5

Iz tabele je razvidno, da najbolj redno uporabljajo internet na Nizozemskem (84%), najmanj pa v Italiji (38%). Zanimiv podatek je, da je pri nas v prvem četrtletju leta 2007 redno uporabljalo internet 53% oseb. Internet v večini držav EU in pri nas, največ uporabljajo osebe v starosti od 16 do 24 let, pa tudi starejše osebe. Preseneča podatek, da veliko DANCEV in NIZOZEMCEV, ki so starejši od 65 let redno uporablja internet, medtem ko smo Slovenci in Italijani v tej starosti skupini krepko pod evropskim povprečjem.

Slovenija pri uporabi interneta sledi evropskemu povprečju. Iz prikazane tabele lahko razberemo, da večina držav uporablja internet še pogosteje, kot je evropsko povprečje, s izjemo Italije. Italijani na splošno v vseh starostih skupinah uporabljajo internet manj pogosto, od evropskega povprečja.

Slika 4. Grafični prikaz uporabe interneta v EU in članicah v letu 2007

Vir: Statistični urad RS

7 OTROŠKA PORNOGRAFIJA NA INTERNETU

Otroška pornografija je v zadnjih letih zelo narasla, predvsem na račun interneta in sodobne tehnologije, vendar je obstajala tudi že prej. Gre za zelo dobičkonosen posel, saj mu razvoj vedno nove in nove tehnologije to omogoča (digitalne kamere, fotoaparati, internet,...)

7.1 Internet kot medij otroške pornografije

Internet je globalen medij, ki ima veliko prednosti, katere bistveno olajšajo delo pedofilom, ki se ukvarjajo z otroško pornografijo ali katerokoli obliko pornografije nasploh. Njegove prednosti so predvsem hiter prenos podatkov oz. materiala z otroško pornografijo in kar je najvažnejše relativno visoka stopnja varnosti in anonimnosti. Večina ljudi se na internetu počuti varne, saj se ne zavedajo koliko sledi puščajo za seboj, kar lahko razkrije njihovo zanimanje na internetu (Trček, Kovačič, 2001).

Otroška pornografija in z njo povezani posli, se vedno bolj odvijajo preko komercialnih (plačanih) internetnih strani, le te so zaščitene z gesli ali z vstopom s kreditno kartico. Večina teh strani se nahaja v ZDA in Rusiji.

Otroška pornografija se širi med pedofili na več načinov. Eden od načinov je preko programov, ki omogočajo izmenjavo datotek, npr. eMule, Bit Torrent,... Potrebno je omeniti tudi različne spletne klepetalnice, ter preko spletne pošte. Pedofili ne komunicirajo preko spleta samo s somišljeniki, temveč si na ta način izbirajo otroke, njihove potencialne žrtve (safe.si).

7.1.1 Okoliščine, ki vplivajo na zanimanje za otroško pornografijo na internetu

Taylor in Quayle (2003) menita, da internet ustvarja pomembne okoliščine, ki lahko privedejo posameznika, da se le- ta začne zanimati za otroško pornografijo. Med te okoliščine sta uvrstila:

- Socialne: na internetu se ustvarjajo virtualne skupnosti za uporabnike otroške pornografije, s katerimi uporabniki opravičujejo svoja dejanja oz. nagnjenja;
- Individualne: posamezniki z uporabo interneta dostopajo do gradiva in komunicirajo z ostalimi s pomočjo računalnika, s tem navidezno ustvarijo privatno sfero, kjer izražajo svoje spolne fantazije:

- Tehnološke: internet in digitalna tehnologija (fotografija, video,...), omogočata uporabnikom otroške pornografije, da lahko s časoma postanejo obsedeni zbiralci in razpečevalci pornografskega materiala. Preko interneta se lahko dogovarjajo za oseba oz. fizična srečanja, ter zadovoljevanje in izpolnjevanje svojih spolnih fantazij.

7.1.2 Razlogi zakaj je internet tako popularen kraj oz. medij za pedofile⁶

Prvi razlog je, da se internetna stran lahko nadgrajuje večkrat dnevno, kar omogoča vedno novo produkcijo in plasiranje vsebin. Drugi razlog je cena, saj je internetna oblika podajanja informacij mnogo cenejša in hitrejša kot npr. poštna pošiljka, tisk,... Eden izmed razlogov je gotovo tudi ta, da je dosegljiv praktično po vsem svetu ter gre za hitre prenose podatkov. Pornografski material (fotografije, video material) se zelo enostavno prenašajo na osebni računalnik, pri čemer kvaliteta ostane enaka, material pa se lahko prenaša iz enega računalnika na drugega ter se s tem izmenjuje. Anonimnost oz. lažna identiteta sta razloga, ki bistveno vplivata na tiste, kateri se z distribucijo otroške pornografije ukvarjajo.

7.2 Preiskovanje otroške pornografije na internetu

Tudi v Sloveniji se dogajajo primeri povezani z otroško pornografijo na internetu. To lahko ugotovimo iz zgornjih tabel. Preiskovanje tovrstnih kaznivih dejanj od policistov in kriminalistov zahteva posebne tehnike in pristope, saj se srečujejo z elektronskimi dokazi. Preiskovalci največkrat uporabijo strategijo, da se predstavijo v klepetalnici, ki je javno dostopna, kot deklica ali deček in poskušajo pridobiti pozornost pedofila. Kasneje začnejo pedofili pošiljati gole fotografije in podobno. Po tej poti lahko pedofila odkrijejo zelo kmalu.

Problem se pojavi pri odkrivanju spornih spletnih strani z otroško pornografijo. Za te strani je znano, da nimajo javnega dostopa in največkrat združujejo tesno povezane pedofile ali celo skupine, mreže (Frangež, 2005).

⁶ Razlogi, ki jih je Ofelija Caltecas Santos navedla v publikaciji UNESC-a z naslovom Child abuse on the internet

Elektronski dokazi, so tisti, ki so povezani z kaznivimi dejanji, ki so se zgodili na internetu, zato moramo poznati vlogo in naravo teh dokazov. Ti dokazi so pogosto latentni (kot so latenten sledi papilarnih linij) in krhki, lahko se hitro poškodujejo, celo uničijo. Preiskovalci morajo biti pri dokumentiranju, zbiranju, zavarovanju in preiskovanju teh dokazov skrajno previdni. Pri iskanju dokazov o otroški pornografiji ali pedofiliji na internetu morajo biti pozorni predvsem na dnevnike klepetov, digitalne kamere, elektronsko pošto, zapiske, pisma, igre, filme,... Elektronske dokaze nato obravnavajo v štirih fazah:

1. zbiranje dokazov: v to stopnjo uvrščamo iskanje dokazov, zbiranje in dokumentiranje, shranjevanje fotografij in ostalega gradiva. Pomembno je, da z gradivom ravnamo skrajno previdno.
2. preiskovanje: dokaz poskušamo narediti viden, s tem lahko ugotovimo izvor in pomembnost. V tem procesu lahko dokumentiramo vsebino in stanje dokaza, poiščemo skrite informacije in izpostavimo najpomembnejše.
3. analiza: iščemo dokazno vrednost elektronskega dokaza. Dokazni material o otroški pornografiji strokovnjaki delijo v 3. kategorije: a) nakazovalni – material, prikazuje oblečene otroke, nakazuje pa tudi seksualni interes za otroke; b) nespodoben – materiala, gre za prikazovanje golih otrok; c) obscen – material, prikazuje otroke v spolnih aktih.
4. poročilo: preiskovalci morajo po končanem delu napisati pisno poročilo, kateri zajema opis vseh postopkov in pristopov preiskovanja in zbiranja dokazov, prav tako mora biti navedeni tudi vsi elektronski dokazi (Frangež, 2005 po Ashcroft, 2001).

7.3 Boj zoper otroško pornografijo

Ključno pri boju zoper otroško pornografijo in pedofilijo na internetu je, da se ob zaščiti otrok ne uniči sredstvo. Potrebno je ohraniti funkcijo komunikacijske in informacijske tehnologije. Znano je, da tradicionalna oblika cenzuriranja v virtualnem svetu ni učinkovita, zato se je potrebno posluževati sodobnejših tehnik in prijemov (Frangež, 2005).

V nadaljevanju se želim kratko dotakniti nekaterih najpomembnejših svetovnih in evropskih organizacij in projektov, ki se borijo proti otroški pornografiji na internetu.

Omeniti je potrebno tudi ICRA – Internet Content Rating Association (www.icra.org), spletno stran, kjer je moč najti veliko koristnih nasvetov in napotkov glede varne uporabe interneta. Poleg tega tu lahko zasledimo tudi nasvete o zaščiti otrok pred iztrjevalci (Skr, 2004).

Cyber-angels je ena najpomembnejših ameriških nevladnih organizacij, ki deluje na področju boja zoper otroško pornografijo na internetu. Dejavno sodeluje z UNESCO-m. Velik poudarek je namenjen izobraževanju in pomoči staršem, ter jih seznaniti z različnimi nevarnostmi, ki jih predstavlja internet za njihove otroke (Cunjak in drugi).

V borbo zoper otroško pornografijo se je vmešala tudi britanska nevladna organizacija Internet Watch Foundation (www.iwf.org.uk), ki se ukvarja z ozaveščanjem staršev in otrok ter aktivnim iskanjem spornih pornografskih vsebin.

Leta 1999 je UNESCO objavil deklaracijo in akcijski načrt boja proti otroški pornografiji na mednarodni ravni. Države so po tej deklaraciji zavezane, da preganjajo ne le distribucijo in proizvodnjo otroške pornografije, temveč tudi njeno posedovanje.

Z preprečevanjem otroške pornografije na internetu se bori tudi ECPAT (ang. End Child Prostitution, Child Pornography And Trafficking of Children for Sexual Purposes), ki je svetovna nevladna organizacija, s številnimi podružnicami po vsem svetu (Cunjak, 2002).

S problemom otroške pornografije na internetu se ukvarja poseben oddelek Interpola, ki pospešuje komunikacije me različnimi državnimi in policijskimi uradi (Mirovni inštitut).

Pri nas se z vedno večjim problemom prikazovanja in razpečevanja otroške pornografije na internetu ukvarja projekt Spletno oko, ki deluje v sodelovanju z varnejšim internetom plus in organizacijo INHOPE.

7.4 Kako se boriti proti otroški pornografiji na internetu?

Zanesljivega odgovora na to vprašanje ni. Lahko si pomagamo oz. se poslužujemo različnih filtrov kot načina zaščite pred nezaželenimi spletnimi vsebinami. Ti filtri imajo namen zaščite uporabnikov interneta (med njimi tudi zaščito otrok), pred zlorabami in škodljivimi vsebinami, s katerim se lahko srečamo pri uporabi interneta. Potrebno je poudariti, da nobena oblika tehnične zaščite ni 100 odstotno zanesljiva in otroci lahko kljub temu postanejo žrtve. Že pred samo uporabo interneta lahko starši ali učitelji v šolah nastavijo starševski nadzor, kjer onemogočijo dostop do spornih internetnih vsebin npr. pornografije.

Obstajajo tudi posebni programi za filtriranje in nadzor nad pregledovanjem vsebin, s katerimi lahko otrokom učinkovito preprečimo dostop do nezaželenih spletnih vsebin. Poznamo programe, ki sledijo otrokovemu deskanju po internetu, drugi lahko celo snemajo pogovore v klepetalnicah in obveščajo starše, tretji zaustavijo elektronsko pošto s sporno vsebino (SAFE.SI).

Najpogosteje uporabljeni filtri za zaščito pred potencialno škodljivimi vsebinami so:

- R filter - filter moralno spornih vsebin, ki filtrira neprimerno vsebino, katero določi sam uporabnik, saj ima edino on dostop do nastavitve filtra. Namenjen je šolarjem in staršem, ki bi radi zaščitili svoje otroke.
- Panda Platinum Internet Security – je vgrajen filter spletnih vsebin. Gre za filter, ki zaščiti vsakega uporabnika posebej pred dostopom do strani z neprimerno vsebino. Filter lahko onemogoči dostop do cel vrste kategorij in vsebin (npr. računalniške igrice, nasilje, porno strani,...).
- Starševski nadzor MSN 8 – gre za internetni program, s katerim lahko nadzorujemo koliko časa otrok preživi na internetu. Starši enkrat tedensko preko elektronske pošte prejmejo poročilo o skupnem času, ki ga je otrok preživel na internetu in podatke o tem do katerih spletnih strani je dostopal, ali je poskušal dostopati.
- BitDefender v 10 Internet Security – loči več različnih filtrov, ki omogočajo nadzor nad neprimerno vsebino preko elektronske pošte (safe.si).

8 PRIMERI OTROŠKE PORNOGRAFIJE

8.1 Primeri iz sveta

Svetovno znan je primer iz leta 1998, imenovan Čudežna dežela, ang. The Wonderland Club (z ničlo namesto o - ja), ki je združeval internetno pedofilsko mrežo katera je delovala v številnih državah po celem svetu. Klub se je ukvarjal izključno s predvajanjem in širjenjem pornografskega gradiva. Tu se je obračalo na milijone pornografskih podob, člani kluba so se poznali le po nadimkih, ki so jih uporabljali. Član kluba ni mogel postati vsakdo, saj so bili kriteriji za vstop zelo visoki. Vsak nov član je moral posedovati vsaj 10.000 pornografskih fotografij z otroci. Policija je prijela več kot 100 osumljenih, zasegla 750.000 fotografij, in več kot 1500 videoposnetkov, na katerih so prepoznali več kot 1.200 otrok, ki so bili zlorabljeni pri nastajanju pornografskega gradiva iz različnih držav sveta. Primer so odkrili, ko so preiskovali drug znan primer Orchid Club.

Leta 2002 so nemški kriminalisti v sodelovanju z drugimi svetovnimi policijami izvedli uspešno operacijo imenovano Marty, kjer so razbili veliko mrežo otroške pornografije na spletu. Pedofili so si preko več deset spletnih strani izmenjevali pornografsko gradivo (fotografije, filme,...). Preiskava je vključevala več kot 26.000 domnevnih pedofilov, samo v Nemčiji je bilo osumljenih več kot 500 ljudi, ki so razpolagali otroško pornografijo, opravljenih je bilo veliko hišnih preiskav (Frangež, 2005).

8.2 Primeri otroške pornografije pri nas

Pri nas je bilo kar nekaj prijavljenih primerov internetne pedofilije, vendar je šlo v večini primerov za razpošiljanje gradiva, ki je bilo dostopno na svetovnem spletu. Domače produkcije ali celo pedofilskih mrež policisti še niso odkrili.

Primer 1: Leta 2004 je drugi senat okrožnega sodišča v Ljubljani oprostil 32-letnega moškega, ki je bil obtožen kaznivega dejanja spolnega napada na deklico staro štiri leta in pol, ter kaznivega dejanja prikazovanja in izdelave pornografskega gradiva, saj naj ne bi bilo dovolj dokazov. Moški, naj bi deklici najprej pokazal pornografsko sliko (prikazana je bila »tetica z lulčkom v ustih«), nato pa jo nagovarjal, naj z njim počne to, kar je na sliki prikazano. Moški in deklica sta se nato res igrala igrico, ki je bila prikazana. Moški je deklici do kolen slekel hlače, nato se je slekel še sam ter se na različne načine zadovoljeval. (Žist v Večeru, 22.1.2004)

Primer 2: Policisti so leta 2005 podali kazensko ovadbo zaradi prikazovanja, izdelave, posesti in posredovanje pornografskega gradiva, zoper občana s soboškega območja. Moški je z medmrežja na svoj računalnik prenesel videoposnetke in fotografije z otroško pornografijo, ter jih nato preko spleta ponujal drugim pedofilom. Za takšno dejanje mu grozi zaporna kazen do treh let (E.L. v Slovenskih novicah, 6.6.2005).

To sta primera, ki se neposredno navezujeta na otroško pornografijo na internetu. Rada bi omenila tudi primera, ki nista neposredno povezana z otroško pornografijo na internetu, vendar sta bila tako odmevna, da ju želim omeniti. Oba primera se nanašata na pedofilijo v cerkvenih krogih. Zaradi morebitne prepoznave, bom uporabila izmišljene začetnice imena in priimka, oseba, žrtev v prvem primeru bo A.A. v drugem primeru pa A.B.

Domačinka iz Ljubljanske nadškofije je leta 2000 Policiji podala prijavo osebe A.A., duhovnika, ki naj bi jo v letih 1990 in 1991 zlorabljal, ko je bila še deklica. Tožilstvo je leta 2001 vložilo kazensko ovadbo zoper osebo A.A., zaradi kaznivega dejanja spolnega napada na osebo mlajšo od 15 let po 183. členu KZ. Postopek je stekel, vendar je duhovnik pobegnil v Afriko. Razpisana je bila tiralica. Leta 2006 so ga aretirali in še istega leta je bil obsojen na 3 leta in 5 mesecev zaporne kazni. Sodišče je sodbo razveljavilo. Dokončno je dobil 3 leta in 10 mesecev zaporne kazni.

Duhovnika A.B. je bremenila obtožnica 16 spolnih napadov na osebo mlajšo od 15. let. Duhovnik je dekleta zlorabljal celo v cerkvi med spovedjo. Zlorabljal je deklice stare od 8 do 12 let. Sojenje je šlo h koncu, vendar je bil kazenski postopek prekinjen, saj je A.B. pred končanim sojenjem umrl (Berdon, 2006).

8.3 Pedofilija na območju policijske uprave Ljubljana

Policijska uprava Ljubljana, vključno s prestolnico, se razteza na območju, ki zajema 18,8% celotnega ozemlja Slovenije, oziroma meri 3.807 km². To območje obsega poleg glavnega mesta Ljubljane, tudi kočevske gozdove, Zasavsko hribovje, domžalsko-kamniško območje, vrhniško in logaško območje. Območje je teritorialno razdeljeno na 1.378 naselij, ki so upravno povezana v 35 občin in samo Ljubljana ima status mestne občine. Na območju PU Ljubljana živi približno 565.580 prebivalcev.

Iz polletnega poročila o delu policijske uprave Ljubljana za prvo polletje 2008, lahko razberemo, da se je število kaznivih dejanj s področja splošne kriminalitete zmanjšalo, v primerjavi z letom 2007, povečala pa se je raziskanost teh kaznivih dejanj. Bistveno se je

povečalo število kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost. Največ je bilo kaznivih dejanj spolnega nasilja, v prvem polletju 2007 PU Ljubljana je obravnavala 10 tovrstnih dejanj, v letošnjem letu pa že 24, v enakem obdobju. Sledijo kazniva dejanja spolnega napada na osebo mlajšo od petnajst let, ter kazniva dejanja posilstva (Policija).

Tabela 6): Prikaz celotnega števila kaznivih dejanj v Sloveniji po letih

Leto	2003	2004	2005	2006	2007
Št. vseh KD v RS	76.643	86.568	84.379	90.354	88.197
Št. KD v PU					
Ljubljana	40.126	44.775	42.760	46.500	45.070
Splošna kriminaliteta	35.722*	42.252*	39.773*	42.208*	40.410*
Izraženo v %	52,35	51,72	50,68	51,46	51,10

Vir: Policija, 2003-2007

*Podatki označeni z zvezdico predstavljajo primere kaznivih dejanj, ki sodijo v splošno kriminaliteto, kamor uvrščamo tudi KD zoper spolno nedotakljivost.

Komentar k tabeli 6:

Iz tabele lahko razberemo, da delež obravnavanih KD, ki so v pristojnosti PU Ljubljana z leta v različno, odstotek KD, ki jih obravnava PU Ljubljana je po letu 2003 nižji.. Največ primerov je PU Ljubljana obravnavala v letu 2006 in sicer 46.500, najmanj pa leta 2003, ko je obravnavala 40.126 primerov KD. V letu 2003 se je Policija pri nas ukvarjala z 76.643 primeri kriminalitete, kar je najmanj v prikazanem petletnem obdobju. Največ KD je Policija obravnavala v letu 2006 in sicer 90.354.

Tabela 7): Prikaz števila kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost (SPN) po členih KZ 95 in KZ 04 v Sloveniji po letih

Leto	2003	2004	2005	2006	2007
Vsa KD zoper SPN	420	358+13*	209+20*	169+13*	216+13*
180.	70	87	58	55	97
181.	76	64	65	58	63
182.	24	13	12	15	15
183.	196	153+12*	37+18*	22+11*	15+13*
184.	27	26	32	18	25
186.	13	3	1	1	/
187.	14	12+1*	4+2*	/+2*	1

Vir: Policija, 2003-2007

*Podatki označeni z zvezdico predstavljajo primere obravnavane po KZ iz leta 2004.

Komentar k tabeli 7:

Če se osredotočim zgolj na kazniva dejanja obravnavana po 187. členu, ki se nanašajo na prikazovanje in izdelavno pornografskega gradiva, lahko ugotovim, da se število tovrstnih dejanj z leta v leto zmanjšuje. Največ primerov je naša Policija obravnavala v letu 2003 (14), po prikazanih podatkih pa lahko ugotovimo, da v letu 2006, po starem KZ iz leta 1995 sploh niso imeli nobenega primera, medtem, ko so po novi kazenski zakonodaji iz leta 2004 obravnavali dva primera. To so uradno dostopni podatki, v katere osebno ne verjamem, da so relevantni. Na spletnih straneh, v dnevnikih časopisih lahko skoraj vsakodnevno zasledimo takšne in drugačne primere pornografije.

Tabela 8): Prikaz števila KD zoper spolno nedotakljivost v Sloveniji in PU Ljubljana, glede na člen po KZ 95 in KZ 04

Leto	2003	2004	2005	2006	2007
št. vseh KD v RS zoper SPN	420	358	209	169	216
št. KD v PU Ljubljana zoper SPN	102	99	70	60	76
Člen					
180.	17	35	23	14	27
181.	30	17	18	22	16
182.	1	3	5	2	1
183.	36	24 +11*	2+15*	5+9*	4+18*
184.	7	4	5	4	5
185.	1	/	1*	1*	2*
186.	5	2	1	1	/
187.	5	2	1*	2*	2*

Vir: Podatki pridobljeni od PU Ljubljana dne 5.11. 2008.

Opomba: Podatki označeni z zvezdico(*) predstavljajo kazniva dejanje po KZ iz leta 2004, ostali so po KZ iz leta 95.

Komentar k tabeli 8:

Iz tabele je razvidno, da je največ KD zoper spolno nedotakljivost obravnavala Policija na celotnem območju RS, kot tudi v PU Ljubljana, v letu 2003. V tem letu so zabeležili 420 primerov, od tega PU Ljubljana 102 primera. Največ, 36 primerov se je v letu 2003 nanašalo na 183. člen KZ, gre za spolni napad na osebo mlajšo od 15. let, sledi KD spolnega nasilja – 181. člen 30 primerov zabeležili so tudi 17 primerov posilstva po 180. členu KZ. V pet letnem obdobju od 1.1.2003 do 31.12.2007, je PU Ljubljana obravnavala 12 primerov KD glede 187. člen KZ, ki se neposredno nanaša na prikazovanje, izdelavo pornografskega gradiva. Največ primerov obravnavanih po 187. členu KZ je PU Ljubljana obravnavala v letu 2003.

Iz tabele lahko ugotovimo, da število primerov prikazovanja in izdelovanje pornografskega gradiva ostaja približno enako.

Če nekoliko povežem podatke iz druge in tretje table, lahko hitro ugotovim, da se podatki ne ujemajo, kljub temu, da naj bi podatki prejeti od PU Ljubljana bili vključeni v letna poročila Policije. V tabeli 2 je prikazano, da naša policija v letu 2006 ni obravnavala nobenega primera kaznivega dejanja, ki se preganja po 187. členu KZ, medtem ko so policisti na območju PU Ljubljana, v letu 2006 obravnavali 2 primera prikazovanja, izdelave pornografskega gradiva -187. člen. Slednje si lahko razlagam, da je Policija, ko je pripravljala podatke obravnavala zgolj podatke po starem Kazenskem zakoniku iz leta 1995 in ni vključila primerov obravnavanih po novem KZ iz leta 2004. Kot drug razlog pa bil lahko navedla, da je prišlo do napake.

Tabela 9): Prikaz obsojenih polnoletnih oseb, zoper spolno nedotakljivost, glede na spol in po letih

Leto	2003	2004	2005	2006	2007
Skupaj SPN	121	94	93	118	123
Moški	119	92	91	118	120
Ženske	2	2	2	/	3

Vir: Statistični urad RS (2003-2007)

Iz tabele je razvidno, da je bilo največ oseb obsojenih zoper kazniva dejanja spolne nedotakljivosti v letu 2007 (123, od tega 120 moških in 3 ženske). Najmanj obsojenih je bilo leta 2005, ko beležijo 93 primerov. Leta 2006 ni bila obsojena nobena ženska zoper kaznivo dejanje spolne nedotakljivosti.

Ugotavljam, da naša sodišča beležijo primere, kjer so storilke kaznivih dejanja zoper spolno nedotakljivost tudi ženske in ne samo moški. Podatka za katera tovrstna dejanja so ženske obsojene, nisem uspela dobiti.

9 RAZPRAVA IN UGOTOVITVE

Zlorabe in nasilje nad otroci je prisotno že od samega začetka človeštva. Poznamo več vrst nasilja: psihično, telesno, ekonomsko in spolno nasilje. Prav v kategorijo spolnega nasilja lahko uvrščamo nasilje nad otroci, posledično so ti otroci zlorabljeni tudi za potrebe izdelovanja pornografskega gradiva in razpečevanja le tega.

Pornografija prikazuje in obravnava spolnost zgolj zaradi erotičnega ugajanja in draženja. Pojavlja se kot fotografije, video posnetki, revije,... Otroška pornografija pa vključuje odnose med mladoletniki oz. otroci in odraslimi osebami. Pedofil je oseba, ki nadleguje otroka in mu le-ta predstavlja edino sredstvo za doseg njegovih seksualnih fantazij. Pedofil je k tem dejanjem nagnjen, ima težave z odraslimi partnerji, zato se zateče k otroku. Pedofil je največkrat oseba moškega spola, samska oseba, stara nad 30 let, pogosto spreminja kraj bivanja. Pri dejanjih jih je več kot polovica opitih.

Ugotovitev: Hipoteza, ki sem jo postavila na začetku pisanja drži, kljub temu, da se razpečevalci otroške pornografije od primera do primera razlikujejo, prav tako pa tudi njihove osebnostne značilnosti. Z gotovostjo lahko potrdim, da so osebe, ki razširjajo otroško pornografijo moški, stari nad 30 let, lahko so samski, vendar to ni pogoj. To sem nazorno prikazala v drugem poglavju, kjer so podrobno predstavljene osebnostne značilnosti pedofilov, klasifikacije storilcev, delitev pornografije,...

Internet je medij, ki ga z dneva v dan uporablja več ljudi, med njimi veliko otrok. Po podatkih Statističnega urada RS, je pri nas v letu 2007 in 2008, redno uporabljalo internet med 90 in 95 odstotkov otrok v starosti od 10 do 15 let. Internet je prava stvar tudi za pedofile, saj obstaja majhna verjetnost za odkritje in predstavlja veliko možnosti za izbiro žrtev (podrobneje v razlogih zakaj je internet tako priljubljen medij). Zmotno bi bilo obsojati ljudi, da ne smejo uporabljati interneta. Vendar mislim, da bi bilo dobro in priporočljivo, da bi učitelji v šolah, pa tudi starši doma nadzirali koliko časa otroci prebijejo in za kaj sploh uporabljajo internet. Razumem, da je današnje izobraževanje prilagojeno tako, da je internet velik ponudnik informacij in brez njega pač ne gre.

Spletno oko je slovenska nevladna organizacija, ki se bori zoper otroško pornografijo na internetu in sprejema anonimne prijave, ter jih posreduje Policiji. Ugotavljam, da je vedno več prijav podanih na spletno oko zoper otroško pornografijo. V svetu se borijo proti otroški pornografiji ECPAT (ang. End Child Prostitution, Child Pornography And

Trafficking of Children for Sexual Purposes) in Cybern - angeli, ki sodeluje z UNESCO-m. Žrtve spolnih zlorab imajo poleg depresij in samomorilskih nagnjenj pogosto tudi težave v partnerskih odnosih. Otroci, ki uporabljajo internet so stari od 10 do 14 oz. 15 let. Ravno to starostno obdobje je za otroke izredno pomembno, za njihov razvoj, povezano pa je tudi s prvimi simpatijami in pri nekaterih tudi s prvimi spolnimi izkušnjami. Če je otrok v tem obdobju doživel neprijetno izkušnjo, da je bil vpleten v otroško pornografijo, je bil spolno zlorabljen, lahko to zanj kasneje pomeni velike težave. Lahko zapade v depresijo, ima težave z vrstniki, težko naveže stike, v najhujših primerih lahko celo razmišlja ali stori samomor. Ravno s stališča, da omogočimo otrokom nemoten razvoj brez depresij in posledic, ki bi jih lahko spremljale celo življenje, se je potrebno boriti proti otroški pornografiji na internetu.

Pedofilija pa se na odvija samo na internetu, temveč tudi v cerkvenih krogih. V Sloveniji beležimo več primerov, kjer so v te posle vpleteni duhovniki. Žal so žrtve dolga leta o tem molčala, nekatera so dejanja prijavila šele po več kot 10 letih, ker za to prej niso zbrale dovolj poguma.

Mislim, da bo potrebno tej problematiki v prihodnje še posvečati pozornost in iskati odgovore na vprašanje kako se boriti zoper otroško pornografijo na internetu. To ni samo naš problem, to je problem vseh nas, ki se ne zmanjšuje, ampak iz dneva v dan pridobiva na veljavi.

Zakonodaja je ohlapna, saj določa le okvirje te problematike, čeprav se stanje izboljšuje. Novi Kazenski zakonik uvaja celo register pedofilov, ki pa je še vedno prazen, saj obsojenci po stari zakonodaji ne sodijo vanj. Register pedofilov pozna in prakticira le malo svetovnih držav. Primeri in številke so dovolj zgovorni podatki, da tu še nismo rekli zadnje besede. V primeru The Wonderland Club je bilo zlorabljenih več kot 1200 otrok. Tudi ti otroci lahko nekoč postanejo pedofili, saj je dokazano, da lahko pedofil postane oseba, ki ima težave s spolnostjo ali je bil sam zlorabljen v otroštvu.

V predzadnjem poglavju z naslovom Primeri otroške pornografije, so predstavljeni najbolj znani primeri iz sveta in primeri, ki jih je zabeležila naša policija. Žal ne morem niti potrditi niti zanikati trditve, da je pornografije pri nas vedno manj ali več. Po uradno dostopnih podatkih se te številke iz leta v leto različne in ni nekega zanesljivega kazalca.

Policijska uprava Ljubljana že nekaj let beleži enako število kaznivih dejanj zoper 187. člen KZ (prikazovanje in izdelavo pornografskega gradiva). Osebno mislim, da je več primerov otroške pornografije na internetu, kot pa to izkazujejo uradne evidence. Res pa je tudi to, da veliko primerov ni prijavljenih in zato predstavljajo sivo polje, saj niso ne prijavljeni, ne obravnavani in ne raziskani ter rešeni.

Upam, da bo teh primerov vedno manj in da bo bolj poskrbljeno za varnost in dostopnost na spletni straneh.

10 LITERATURA

- Antič, I., (2006). Slovar tujk. Tržič, Učila internacional, str. 459
- Berdon, S., (2006). Aretirali duhovnika, obtoženega pedofilije, danes pred sodnika tudi župnik Karel Jošt, Dnevnik 20. 10. 2006
- Frangž, D., Dvoršek, A., (2005). Otroška pornografija in pedofilija na internetu. 6. Slovenski dnevi varstvoslovja (zbornik prispevkov). Ljubljana, Fakulteta za policijsko-varnostne vede
- Kanduč, Z., Korošec, D., Bošnjak, M. (1998). Spolnost nasilje in pravo. Ljubljana, Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti: Urad za žensko politiko, str. 108 in 232- 233
- Matos, U., (2003). Legalnost otroške pornografije: zakoni in kazni v Evropi in svetu. Mladina št. 18 (5. maj 2003) str. 24-25
- Meves, C., (2008). Zapeljani, zlorabljeni, izgnani: družba v pasti modnih zmot: vzroki, posledice, rešitve. Celje, Celjska Mohorjeva družba
- Modic, M. (2003). Temna stran poželenja: otroška pornografija med resnico, urbano legendo in Slovenijo. Mladina, št. 18, (5. maj 2003) str. 21-23
- O'Grady, R., (2001). Eradicating pedophilia: Towards the Humanization of Society Journal of inetnational affairs, Vol. 55, Issue 1 Newyork
- Požarnik, H. (1984). Zdrava in motena spolnost: običajno spolno vedenje, spolne motnje in odkloni, zdravljenje. Ljubljana, Cankarjeva založba, str. 177
- Prevolšek, V., Merkan, N., Cunjak, M. (2002). Pedofilija na internetu. Seminar: kibernetike subkulture, FDV
- Saytarly, T., Golubev, V., (2005). Fighting Child Porn Online. Najdeno 5.10.2008 na <http://www.crime-research.org/articles/Saytarly01/>
- Škrt, R., (2004). Otroci potrebujejo zaščito: otroška pornografija na internetu. Moj mikro, Let. 20, št. 6, (junij 2004) str. 50-52
- Štirn, M., (2002). Oris značilnosti spolnih deliktov. Dnevi Varstvoslovja (zbornik prispevkov). Ljubljana, Visoka policijsko-varnostna šola
- Taylor, M., Holland, G., Quayle, E. (2001). Typology of paedophhile picture collections. Police journal, Let. 74, (št. 2), str. 97-107
- Taylor, M., Quayle, E. (2003). Child Pornography: An Internet Crime. Brunner – Routledge, New York, str. 12-13

Trček, F., Kovačič, M. (2000). Kiberseks in pornografija na internetu. Teorija in praksa, Let. 37, (št. 6/nov-dec 2000), str. 1069-1081

Wais, M., Galle, I. (2001). V Labirintu spolnih zlorab: delo z žrtvami, storilci in starši. Ljubljana, Forma 7

Pravni viri:

Kazenski zakonik Republike Slovenije, Uradni list RS 95/2004 (UPB-1)

Kazenski zakonik Republike Slovenije, Uradni list RS 55/2008

Mednarodna konvencija o pravicah otroka

Internetni viri:

Društvo DNK http://www.drustvo-dnk.si/OP_nasilje.html / odvzeto 25.9.2008

Jereb, M., (2007). Profil pedofila. O osebnosti, št. 19, november 2007 (najdeno na spletni strani: <http://www.osebnost.si/clanki/preglej.php?id=303> dostopno 24.9.2008)

Policija (2003-2007). Letna poročila o delu policije v letih 2003-2007 Pridobljeno s spletne strani 25.11. 2008, MNZ, Policija, <http://www.policija.si/portal/statistika/>

Safe. si, varna raba interneta - <http://www.safe.si/> - odvzeto 7.1. 2009

Saytarly, T. (2005) Fighting Child Porn Online. Najdeno 26.9.2008 na <http://www.crime-research.org/articels/saytarly01/>

Slovarček.com. Najdeno 24. 4. 2008 na spletni strani

<http://www.slovarcek.com/index.php/Search.html?searchword=pedofilija>

Spletno oko, Letno poročilo 2006 - 2007 in poročilo september 2007 – marec 2008.

Dostopno 30. 9. 2008 na strani [http://www.spletno-](http://www.spletno-oko.si/index.php?fl=0&p1=603&p2=573&p3=743&id=743)

[oko.si/index.php?fl=0&p1=603&p2=573&p3=743&id=743](http://www.spletno-oko.si/index.php?fl=0&p1=603&p2=573&p3=743&id=743)

Statistični urad (2003-2007). Polnoletne in mladoletne osebe, zoper katere je bil kazenski postopek pravnomočno končan, Slovenija 2003-2007. Pridobljeno 5. 12. 2008

<http://www.stat.si/doc/statinf/>

Statistični urad (2004-2008). Uporaba interneta v gospodinjstvih in pri posameznikih v obdobju od 2004 do 2008. Pridobljeno 14. 10. 2008 s strani

http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=1907

DELOVNI ŽIVLJENJEPIS

Rojena sem 21. februarja 1985 v Ljubljani. Osnovno šolo sem obiskovala v Višnji Gori, končala sem jo v šolskem letu 1999/2000. Šolanje sem nadaljevala na Srednji šoli Josipa Jurčiča v Ivančni Gorici in pridobila naziv ekonomski tehnik. V šolskem letu 2004/2005 sem se vpisala na Fakulteto za Varnostne vede v Ljubljani.

Že v času srednje šole, pa tudi v času študija sem opravljala različna dela preko študentskega servisa. Opravljala sem tako računovodska, administrativna in blagajniška dela. Zadnje leto delam v proizvodnem obratu.

IZJAVA O AVTORSTVU

Izjavljam, da je diplomska naloga z naslovom Otroška pornografija in boj zoper njo v celoti moje avtorsko delo.

Ljubljana; maj 2009

Jožica Erjavec